

HISTORIA POWSZECHNA

ZADANIE I (0 – 10 p.) *Kto żył najwcześniej, a kto najpóźniej?* Wybierz z postaci, które działały w określonych państwach, wskazując pierwszą i ostatnią w ciągu chronologicznym osobę.

Ateny

- a. Perykles
- b. Solon
- c. Klejstenes
- d. Drakon

Rzym

- a. Juliusz Cezar
- b. Romulus Augustulus
- c. Neron
- d. Konstantyn Wielki

Francja

- a. Napoleon III
- b. Ludwik XVI
- c. Napoleon Bonaparte
- d. Ludwik XVIII

Niemcy

- a. Marcin Luter
- b. Otton III
- c. Fryderyk Wilhelm
- d. Henryk IV

Rosja

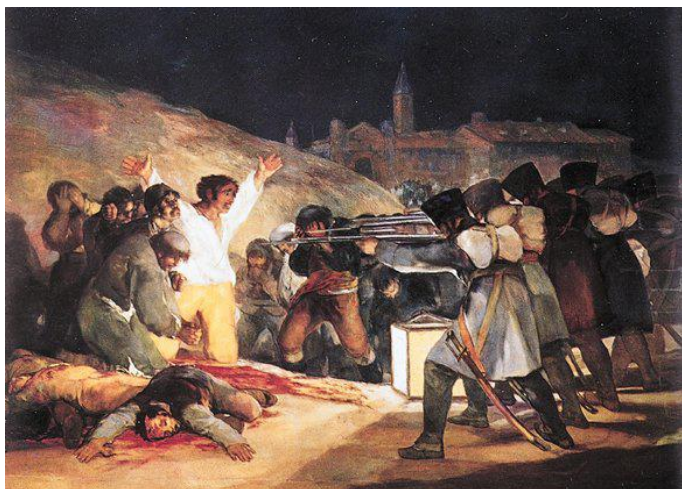
- a. Piotr I
- b. Iwan IV Groźny
- c. Katarzyna II
- d. Aleksander I

ZADANIE II (0 – 10 p.) *Czy mogło się wydarzyć?* Do KARTY ODPOWIEDZI w tabeli przy odpowiednich cyfrach wpisz „tak” lub „nie”.

1. Czy Henryk IV znał Grzegorza VII (Hildebranda)?
2. Czy Marcin Luter pierwszy tłumaczył Biblię na język narodowy?
3. Czy Galileusz korzystał z teleskopu stworzonego przez Izaaka Newtona?
4. Czy Tomasz Morus czytał Karola Marksa?
5. Czy templariusze uczestniczyli w soborze trydenckim?
6. Czy Fryderyk II jadał kolacje z Wolterem?
7. Czy Józef II uczestniczył w II rozbiórze Rzeczypospolitej?
8. Czy Teodor Herzl był pierwszym pomysłodawcą utworzenia państwa żydowskiego w Palestynie?
9. Czy Napoleon spotkał się Tylży z Aleksandrem I ?
10. Czy kanclerz Otto von Bismarck znał Michała Drzymałę?

ZADANIE III (0 – 10 p.) Poniżej znajdują się obrazy wielkich mistrzów. W tabeli znajdującej się w KARCIE ODPOWIEDZI do każdego nazwiska dopasuj odpowiednie dzieło i wskaż, z jakiej epoki w historii sztuki ono pochodzi.

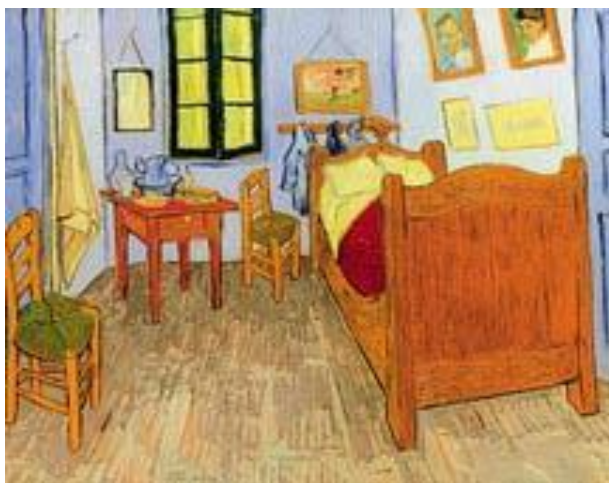
Sandro Botticelli , Rembrandt van Rijn, Francesco Goya, Vincent van Gogh, Marcell Bacciarelli

A.

B

C

D

E

źródło: <http://encyklopedia.pwn.pl/>

ZADANIE IV (0 – 8 p.) Przeczytaj uważnie poniższe teksty źródłowe, następnie odpowiedz na pytania znajdujące się poniżej. Odpowiedzi zapisz przy odpowiednich literach w KARCIE ODPOWIEDZI.

a. Gdy tak ja, cesarz Konstantyn Wielki, i jak również ja, cesarz Licyniusz August, zeszlśmy się szczęśliwie w Mediolanie i omawiali wszystko, co należy do pożytku oraz bezpieczeństwa publicznego, postanowiliśmy między innymi zarządzić to, cośmy dla wielu ludzi uważali za konieczne między innymi zarządzeniami, zdaniem naszym dla wielu ludzi korzystnymi, wydać przede wszystkim i to, które do czci bóstwa się odnosi, a mianowicie chrześcijanom i wszystkim dać zupełną wolność wyznawania religii, jaką kto zechce.

b. (...) Zabramy wszystkim poddanym naszym jakiegokolwiek stanu i godności odnawiać pamięć tego (tj. poprzednich wojen religijnych), zaczepiać się wzajemnie z powodu tego co zaszło w przeszłości z jakiegokolwiek powodu, lub pod jakimkolwiek pozorem; lecz mają się zachowywać i żyć razem spokojnie jak bracia, przyjaciele i współobywatele, z zagrożeniem ukarania sprzeciwiających się jako łamiących pokój i burzycieli spokoju publicznego.

Zarządzamy, że religia katolicka, apostolska i rzymska ma być przywrócona we wszystkich miejscach tego królestwa i krajów nam podległych, gdzie wykonywanie tejże zostało przerwane (...) pozwoliliśmy i pozwalamy wyznawcom rzeczonyj religii reformowanej żyć i przebywać we wszystkich miastach i miejscach naszego królestwa i krajów nam podległych z tym, że nie będą poszukiwani, prześladowani, niepokojeni ani też zmuszeni do czynienia czegokolwiek w rzeczach dotyczących religii wbrew ich sumieniu, ani też z powodu tejże poszukiwani w domach i miejscach, w których zechcą zamieszkać, zachowując się zresztą według treści naszego edyktu.

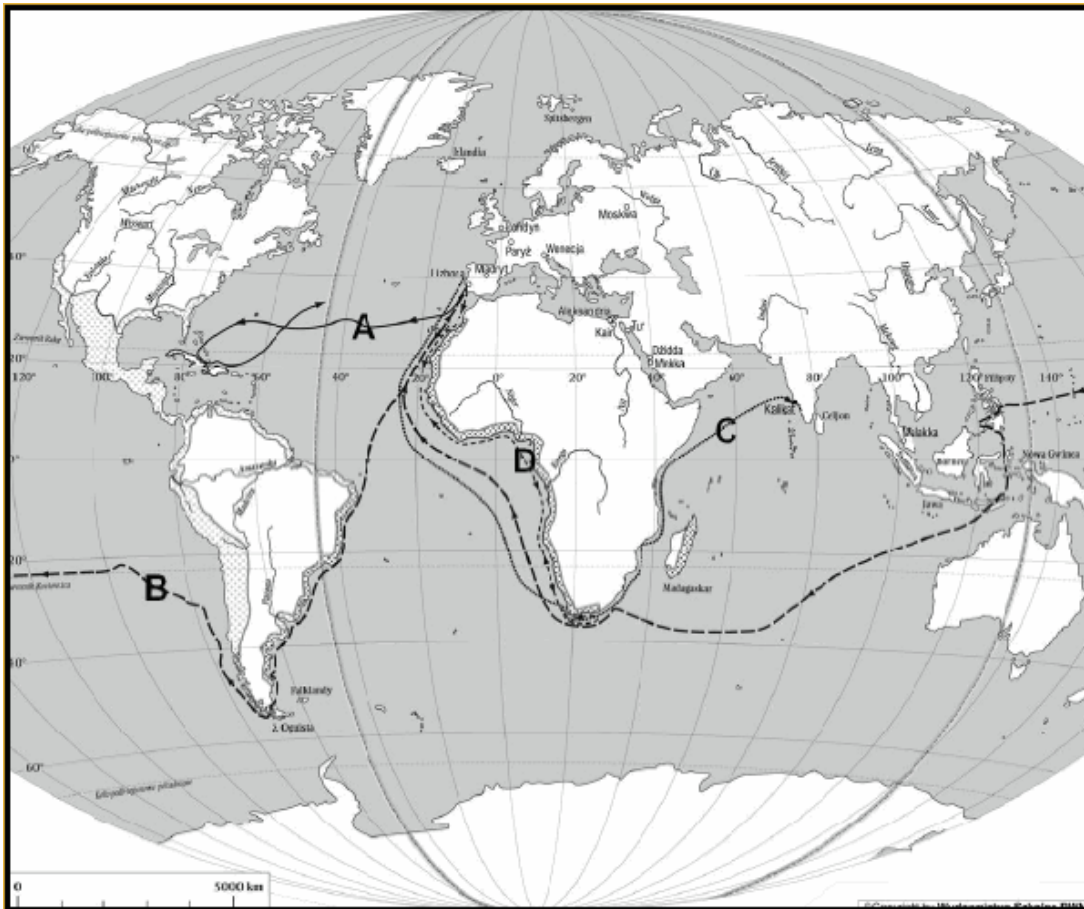
Cyt.za T. Maresz, K. Juszczyk, Historia w tekstach źródłowych, Wypisy, t.1, Toruń 1994.

1. Jaką (taką samą) nazwę formalną, jako dokumenty noszą oba źródła?
2. W którym roku, gdzie i przez kogo każdy z tych dokumentów został ogłoszony?
3. Jaką zasadę, odnoszącą się do funkcjonowania społeczeństwa, niezależnie od zmieniających się epok w dziejach ludzkości, potwierdzono w obu tych dokumentach?

ZADANIE V (0 – 8 p.) Rozpoznaj władczynie europejskie po zamieszczonych poniżej charakterystykach. Swoje wskazania, przy odpowiedniej cyfrze, wpisz do KARTY ODPOWIEDZI.

1. Królowa Polski, druga żona Zygmunta Starego, doprowadziła do elekcji vivente rege w 1529 roku.
2. Królowa „poślubiona Anglii”, powtórzyła akt o supremacji, pokonała „Wielką Aradę” w 1588 roku.
3. Rządziła w latach 1740-1780, urodziła szesnaścioro dzieci, w tym jednaście córek, z których każda na pierwsze imię otrzymała Maria, prowadziła wojnę o sukcesję austriacką i wojny śląskie z Prusami.
4. Nazywana „Semiramidą Północy”, doprowadziła do zdobycia przez Rosję wybrzeży Morza Czarnego, oraz przesunięcia granic państwa na zachód.
5. Żona Ludwika XV, córka wojewody poznańskiego i króla Polski, jej ojciec uzyskał w dożywotni zarząd Lotaryngię po wojnie o sukcesję polską.
6. W wieku czternastu lat wyszła za mąż za późniejszego króla Francji, podczas manifestacji głodowych zaproponowała oddanie ludowi ciasteczek, ściana w 1793 roku.
7. Druga żona Napoleona Bonaparte, cesarzowa Francuzów w latach 1811-1814, matka Napoleona II.
8. Żyła 82 lata, przez 63 lata była królową Wielkiej Brytanii i Irlandii, w 1877 roku została cesarżową Indii.

ZADANIE VI (0 – 12p.) Mapa przedstawia świat w okresie odkryć geograficznych. Zaznaczono na niej trasy czterech ważnych wypraw. Do tabeli w KARCIE ODPOWIEDZI wpisz imię i nazwisko żeglarsza, efekty wyprawy oraz rok (lata).

ZADANIE VII (0 – 22 p.) Wyciągnij wnioski z zamieszczonych poniżej karykatur i odpowiedz na pytania korzystając ze źródła i wiedzy pozaźródłowej. Swoje wskazania wpisz do KARTY ODPOWIEDZI.

Pytania – Karykatura A (0 – 5p.)

1. Wybierz poprawne zakończenie zdania. Wydarzenie, którego dotyczy karykatura A, zaszło:
 - a. po bitwie pod Jeną, a przed bitwą pod Raszynem.
 - b. po bitwie pod Frydlandem, a przed bitwą pod Raszynem.
 - c. po bitwie pod Borodino, a przed bitwą pod Lipskiem.
 - d. po bitwie pod Wagram, a przed bitwa pod Borodino.
2. W którym roku miało miejsce wydarzenie, do którego nawiązuje karykatura A?
3. Jaką rzekę przekraczali żołnierze Napoleona wracając do Księstwa Warszawskiego?
4. Kto pokonał Napoleona Michał Kutuzow czy generał „mróz”? Odpowiedź uzasadnij.

Pytania – Karykatura B (0 – 14 p.)

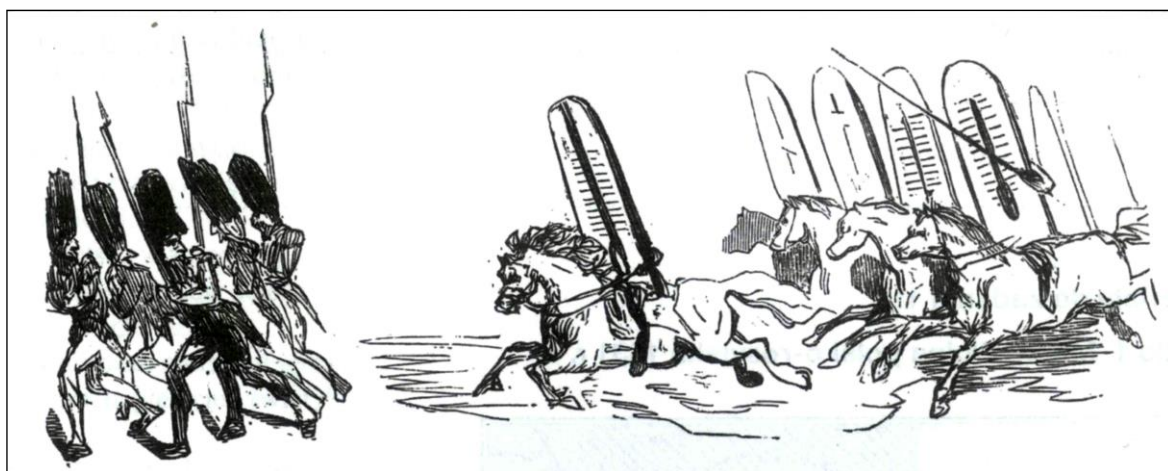
Na podstawie karykatury i wiedzy pozaźródłowej wyjaśnij przesłanie francuskiego rysunku satyrycznego oraz dokonaj interpretacji jego elementów graficznych i uzupełnij zdania wpisując brakujące informacje przy odpowiednich cyfrach w KARCIE ODPOWIEDZI..

W roku (1) (**data**) Dania walczyła przeciwko (2) i (3) (**nazwy państw**). Kanclerz Otto von Bismarck, który na karykaturze został przedstawiony jako (4) (**odwołanie do rysunku**) na skutek tej wojny, włączył do Królestwa Pruskiego (5) i (6) (**nazwy księstw**). Wynik tej wojny doprowadził do konfliktu Prus w 1866 roku z (7) (**nazwa państwa**) i sukcesu wojsk pruskich pod (8) (**nazwa miejscowości**). W 1867 roku zlikwidowano Związek Niemiecki i utworzono pod przewodnictwem (9)..... (**nazwa państwa**) Związek Północnoniemiecki. Państwem, które starało się zapobiec polityce „krwi i żelaza” reprezentowanej przez kanclerza Bismarcka była (10) (**nazwa państwa**) przedstawiona na karykaturze jako (11) (**odniesienie do rysunku**). Niestety władca tego kraju (12) (**imię panującego**) został pokonany i wzięty do niewoli przez wojska pruskie w 1870 roku w bitwie pod (13) (**nazwa miejscowości**). Dlatego 18 stycznia 1870 roku w Sali Lustrzanej pałacu w Wersalu kanclerz Bismarck ogłosił utworzenie (14) (**nazwa państwa**).

Pytania – karykatura C (0 – 3 p.)

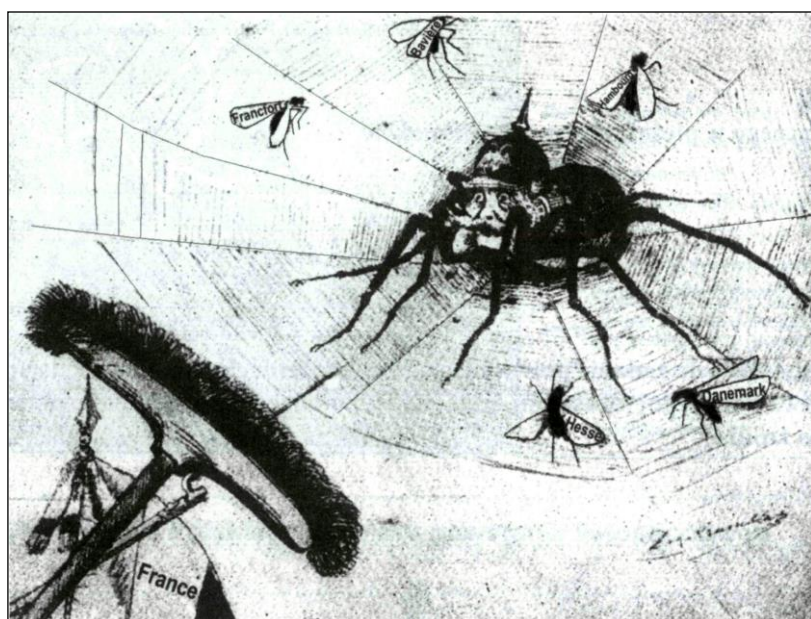
Przed konsekwencjami jakiego ruchu społecznego ostrzega ten rysunek satyryczny? Uzasadnij, podając dwa argumenty wynikające z treści rysunku. Odpowiedzi zapisz w KARCIE ODPOWIEDZI.

Karykatura A

Cyt. za: G. Dore, *Dzieje Świętej Rusi malowane, dramatyczne i karykaturalne*, Gdańsk 2004, s.71.

Karykatura B

Napisy na skrzydełkach owadów (tłum. z fr.)
Frankfurt, Bawaria, Hamburg, Hesja, Dania.

Cyt. za: J. Feldman, *Bismarck a Polska*, Warszawa 1980, ryc.27.

Karykatura C

ZADANIE VIII (0 – 10 p.) Poniżej znajduje się 10 pytań, do których przygotowano po cztery odpowiedzi, z których tylko jedna jest prawdziwa. Do tabeli w KARCIE ODPOWIEDZI przy odpowiednich cyfrach wpisz litery oznaczające prawidłową odpowiedź.

1. Dnia 28 czerwca 1914 roku serbski student Gawriło Princip zabił w Sarajewie:
 - A. następcę tronu Cesarstwa Rosyjskiego, Mikołaja III,
 - B. następcę tronu Bawarii, Franciszka I,
 - C. następcę tronu Austro - Węgier, Franciszka Ferdynanda,
 - D. następcę tronu Cesarstwa Niemieckiego Ferdynanda Franciszka.
2. W skład ententy wschodziły państwa:
 - A. Niemcy, Austro – Węgry i Włochy,
 - B. Anglia, Francja i Rosja,
 - C. Niemcy, Austro - Węgry, Turcja, Bułgaria,
 - D. Anglia, Francja, Japonia.
3. Na froncie zachodnim w 1914 roku odbyła się bitwa nad:
 - A. Marną,
 - B. Sommą,
 - C. Renem,
 - D. Łabą.
4. W bitwie pod Tannenbergiem wojska niemieckie pod dowództwem P. Hindenburga i E. Ludendorffa pokonały Rosjan w roku:
 - A. 1914,
 - B. 1915,
 - C. 1916,
 - D. 1917.

5. Całe Królestwo Polskie znalazło się pod wpływem Niemiec i Austro – Węgier po bitwie pod :
 - A. Kaliszem,
 - B. Tannenbergiem,
 - C. Jeziorami mazurskimi,
 - D. Gorlicami.

6. Wojska angielskie 1916 roku po raz pierwszy zastosowały czołgi w bitwie nad:
 - A. Garonną,
 - B. Sommą,
 - C. Sekwaną,
 - D. Loarą.

7. Do przymiotników, które określają I wojnę światową nie można zastosować słowa:
 - A. pozycyjna,
 - B. błyskawiczna,
 - C. zimna,
 - D. totalna.

8. Stany Zjednoczone przystąpiły do I wojny światowej po stronie ententy w roku:
 - A. 1915,
 - B. 1916,
 - C. 1917,
 - D. 1918.

9. Dnia 8 stycznia 1918 roku 14 punktowe orędzie dotyczące światowego pokoju ogłosił:
 - A. Prezydent USA James Monroe
 - B. Prezydent USA Franklin Delano Roosevelt
 - C. Prezydent USA Woodrow Wilson
 - D. Prezydent USA

10. Na mocy postanowień traktatu wersalskiego zawartego 28 czerwca 1919 roku zawarto traktat pokojowy z:
 - A. Turcją,
 - B. Niemcami,
 - C. Austrią,
 - D. Bułgarią.

HISTORIA POLSKI

ZADANIE IX (0 – 6 p.) Do podanych w KARCIE ODPOWIEDZI dat dopisz państwa, z którymi państwo polskie miało wspólnych monarchów.

- A. 1300 – 1306
- B. 1370 – 1382
- C. 1386 – 1795
- D. 1440 – 1444
- E. 1592 -1599/ 1660
- F. 1697 - 1763

ZADANIE X (0 – 12 p.) Na podstawie opisu biograficznego rozpoznaj monarchę (imię i przydomek) i napisz jakiej dynastii pochodził. Odpowiedzi zapisz przy literach w KARCIE ODPOWIEDZI.

- A. Koronowany w 1295 roku w Gnieźnie przez Jakuba Świnkę w Gnieźnie, zjednoczył Wielkopolskę i Pomorze Gdańskie, zabity w Rogoźnie w 1296 roku w wyniku spisku z inspiracji rodów Nałęczów i Zarembów.
- B. Koronowany w 1300 roku przez Jakuba Świnkę w Gnieźnie, zjednoczył Małopolskę, ziemię sandomierską, brzesko – kujawską, Wielkopolskę, Pomorze Gdańskie, wprowadził urząd starosty.
- C. Koronowany w 1370 roku w Krakowie przez biskupa Jarosława Bogorię, wyznaczył matkę Elżbietę Łokietkównę na namiestnika dla Królestwa Polskiego.
- D. Wybrany na króla w elekcji vivente rege w 1529 roku, koronowany w 1530 roku jako koregent w Krakowie, objął władzę dopiero po śmierci ojca w 1548 roku.
- E. Koronowany w 1632 roku po śmierci ojca, tytułarny król Szwecji, formalnie car Rosji w latach 1610 - 13, przeprowadził w 1645 roku Colloquium Chartitativum w Toruniu.
- F. Koronowany w 1697 roku, w dłoniach łamał podkowy, przypisywano mu posiadanie 300 dzieci, formalnie miał 11 potomków.

ZADANIE XI (0 – 6 p.) Do opisu dopasuj nazwę formacji wojskowej. Swoje wskazania wpisz w KARCIE ODPOWIEDZI. *Uwaga! W ramce umieszczono więcej pojęć, niektóre nie pasują.*

*pospolite ruszenie * legiony * autorament cudzoziemski * wojsko zaciężne * komput * * wojsko kwarciane * drużyna * piechota łanowa * milicje ruchome *
--

- A. Najstarsza formacja w dziejach wojska polskiego, pierwsze wiadomości o niej odnoszą się do czasów Mieszka I i pochodzą od znanego dyplomaty i podróżnika Ibrahima ibn Jakuba, który twierdzi, że liczyła 3000 zbrojnych.
- B. Utworzone przez Kazimierza Wielkiego, powoływane pod broń w czasie wojny, początkowo obejmuje ogół ludności, następnie tylko rycerstwo i szlachtę.

- C. Pojawiało się na ziemiach polskich już od XIII wieku, najszerzej wykorzystane przez Kazimierza Jagiellończyka, organizowane na podstawie zaciągu, rekrutujące się spośród osób zajmujących się zawodowo rzemiosłem wojennym i wynajmujących się na określony termin.
- D. Utworzone przy aktywnym udziale Zygmunta Augusta w 1562 roku z czwartej części dochodów królewskich liczyło przeciętnie 4000 żołnierzy.
- E. Utworzona za Stefana Batorego, w jej skład wchodziłi chłopci wybierani z dóbr królewskich, 1 chłop na 20 łanów, uzbrojona w rusznice, szable, toporki, wstąpiła się w wojnach prowadzonych z Iwanem IV Groźnym
- F. Po upadku Rzeczypospolitej w 1797 roku utworzone przez Jan Henryka Dąbrowskiego, początkowo w służbie Republiki Lombardzkiej.

ZADANIE XII (0 – 18 p.) Rozpoznaj przywilej na podstawie fragmentu tekstu źródłowego, w KARCIE ODPOWIEDZI przy odpowiednich literach podaj datę, władcę i nazwę (lub miejsce nadania) przywileju.

- A. *Szczerze z dobrej woli, troszcząc się, aby Królestwo nasze Polskie w dobrym stanie i mocy trwało, zobowiązaliśmy się niegdyś obietnicami dokumentów, czyli przywilejów, szlachtę tegoż Królestwa, że po zejściu naszym z tego świata będzie miała i weźmie sobie za spadkobiercę i następcę na tronie polskim potomstwo nasze tylko płci męskiej, nie zaś żeńskiej, **następnie jednak z zezwolenia i woli panów, szlachty oraz wszelkich innych – gdy potomstwa męskiego nie ma – córki nasze, te mianowicie co do, których nastąpi zgoda, aby były następcami naszymi.***
- B. *Przyrzekamy również, że ani żadnych nowych ustaw nie wydamy, ani nie polecimy wzywać ziemian na wojnę **bez zgody sejmiku ziemskiego, do Środy zwołanego.***
- C. ***Nieużytecznego sołtysa pan w dziedzictwie mając albo krunąbrnego może nakazać sołectwo jego sprzedać, który gdyby nie mógł mieć nabywcy, wtedy ów dziedzic z wymienionym sołtysiem powinien i zobowiązani są przyjść do sędziego ziemskiego i przyjąć oraz wybrać dwie osoby roztropne, żadnej ze stron niepodejrzane, które w ten sposób wartość sołectwa na jedną sumę taksując oznajmiają jej wysokość temuż panu lub dziedzicowi do zapłacenia. I tak pan po zapłaceniu owej taksy pieniężnej dla siebie sołectwo otrzyma.***
- D. *Nareszcie przyrzekamy najuroczyściej, **że żadnego obywatela osiadłego za popełnioną winę lub przestępstwo nie będziemy więzili, ani więzić i karać nie dozwolimy, aż gdy o nie sądowno i dobrowolnie przekonany i nam albo staroście naszemu przez sędziego tej ziemi.***
- E. *O synach kmiecych. Dalej zaradzając dowolności młodzieży jak i opuszczeniu dóbr, postanowiliśmy, **aby tylko jeden syn ze wsi od ojca mógł odchodzić do służby, a szczególnie do nauki, albo do rzemiosła.***
- F. *Jakoż postanowiliśmy, iż odtąd na potomne czasy **nic nowego stanowionymi być nie ma** przez nas i przez naszych następców bez wspólnego zezwolenia senatorów i posłów ziemskich, co by było ujmą i ku uciążeniu Rzeczypospolitej, oraz ze szkodą i krzywdą czyjakołwiek, tudzież zmierzało ku zmianie prawa ogólnego i wolności.*

ZADANIE XIII (0 – 10 p.) Przeczytaj poniższy tekst źródłowy –fragment z *Pamiętników* Erazma Otwinowskiego. Korzystając z informacji w nim zawartych oraz z wiedzy pozaźródłowej w KARCIE ODPOWIEDZI odpowiedz na poniższe pytania.

1. Jaką wojnę w swoim *Pamiętniku* wspomina Otwinowski? Podaj jej nazwę i czas trwania. (2 punkty)
2. Kto był przeciwnikiem, a kto sojusznikiem Augusta II Sasa w tej wojnie? Podaj państwo i panującego (4 punkty)
3. Jakie wojska, zdaniem Otwinowskiego, najbardziej nękały Rzeczpospolitą podczas tej wojny? (1 punkt)

4. Jak Otwinowski charakteryzuje w swoich Pamiętnikach rok 1706 ? (1 punkt)

5. Czy zaangażowanie w tę wojnę zakończyło się sukcesem Rzeczypospolitej? Odpowiedź uzasadnij przypominając warunki traktatu w Nystad. (2 punkty)

Rok 1706

Ciężkie i oplakane, żadnym piórem dostatecznie nie wyrażone nastąpiły na ojczyznę naszą podczas tej wojny czasy, którą August (...) wznieciwszy niewinnie potem Rzeczypospolitą w nie uwikłał i tak długo dla utrzymania honoru swego trzymał (...) skąd wiele wojsk moskiewskich do Korony i Litwy naprowadził, którzy nie według umówionego sojuszu 12 tysiącami (...) lecz wielkimi wojskami Koronę i Litwę przechodzili, niezliczone miliony szkód czynili (...) po dworach szlacheckich, jak wieśniaczych chałupach (...)

Nie pofolgował i sam, król August, lubo kilka razy asekurował Rzeczypospolitą, jako własnym kosztem miał tę wojnę prowadzić, ale inaczej się stało, gdyż coraz to sukursy (tu pomoc wojskowa) wprowadzając z Saksonii wielkie na nich prowianty wybierano (...) Z drugiej strony uciążali Królestwo Polskie Szwedzi nieznośnymi prawie kontrybucjami (daninami pieniężnymi), goniąc się z Augustem w poprzek i wzdłuż Polskę przechodzili, wiele dóbr na Litwie i na Mazowszu jako i po różnych wsiach nad Wisłą zniszczyli.

Cyt za: Maresz T, Juszczyk K., Historia w tekstach źródłowych, t. II, Rzeszów 1996.

ZADANIE XIV (0 – 12 p.) Rozpoznaj bitwę po opisie, podaj datę i miejsce, gdzie się odbyła. Swoje odpowiedzi wpisz przy odpowiednich cyfrach w KARCIE ODPOWIEDZI.

1	Kłęska wojsk polskich hetman Stanisław Żółkiewski i hetman polny koronny Stanisław Koniecpolski chcąc uprzeczyć najazd turecki wyruszyli do Mołdawii na czele nielicznego wojska. Siły tureckie dowodzone przez Iskandera paszę zadały Polakom klęskę. Żółkiewski zarządził odwrót lecz niedaleko Dniestru nastąpił atak Tatarów co wywołało panikę, Żółkiewski zginął a Koniecpolski dostał się do niewoli.
2	Bitwa morska, 6 okrętów szwedzkich i 10 jednostek polskich, lecz tylko dwa galeony „Święty Jerzy” i „Król Dawid” dorównywały okrętom wroga. Obaj dowódcy podczas walki zginęli, lecz blokada Gdańska została przerwana, co umocniło pozycję Rzeczypospolitej na Bałtyku. Flotę polską dowodził admirał Dickman
3	Pod bronią stanęło 27.000 żołnierzy korony, 14.000 jazdy i 13.000 piechoty oraz dragonów. Na bitwę zabrano 28 dział. Do koalicji antytureckiej dołączono 18.000 żołnierzy cesarskich, 28.500 posiłków z Rzeszy Niemieckiej. Piechota polska i niemiecka, wspomagana przez artylerię pod dowództwem generała Marcina Kątskiego wypierała uporczywie broniących się Turków, którym ostateczny cios zadał król przez najazd husarii ze wzgórz.
4	Obrona wojska koronnego podczas powstania Chmielnickiego dowodzona przez Jeremiego Wiśniowieckiego, które zamknęło się w twierdzy i przez 1,5 miesiąca wstrzymywało szturm blisko 150 tys. armii tatarsko – kozackiej.
5	Armia Rzeczypospolitej, licząca wraz z pospolitym ruszeniem 60 tys. żołnierzy, rozgromiła 100 tys. wojsko kozacko – tatarskie. Król Jan Kazimierz zastosował podczas bitwy szyk szwadronowy, przeplatając na zasadzie szachownicy piechotę z konnicą. Siła ognia artylerii i szarże jazdy dowodzonej przez Jeremiego Wiśniowieckiego spowodowały klęskę Tatarów i ucieczkę ich dowódcy Islam Gireja wraz z Chmielnickim. Kozacy próbowali się okopać nad rzeką Płaszówką ale zostali otoczeni i ponieśli klęskę. Pospolite ruszenie odmówiło dalszej ofensywy, skutkiem czego powstanie nie zostało zlikwidowane.
6	Druga faza rokoszu Lubomirskiego, wojska królewskie pod wodzą hetmana Jana Sobieskiego poniosły klęskę w bratobójczej walce zginęło 3 tys. szlachty, sam hetman ledwo uszedł z życiem a król dostał się do niewoli rokoszan.

ZADANIE XV (0 – 4 p.) Do KARTY ODPOWIEDZI przy odpowiednich cyfrach wpisz, z jakiego okresu w dziejach Polski pochodzi dany symbol państwa. Wybierz z ramki właściwą odpowiedź. **Uwaga! W ramce umieszczono więcej pojęć, niektóre nie pasują.**

*godło Przemysła II * godło Księstwa Warszawskiego * godło Królestwa Polskiego *
 * godło powstańców styczniowych * godło powstańców kościuszkowskich *
 * godło Rzeczypospolitej Obojga Narodów *

ZADANIE XVI (0 – 4 p.) Poniżej umieszczono informacje o duchownych ważnych dla sprawy polskiej w XIX i XX wieku. Przeczytaj je uważnie, dopasuj do postaci z ramki i wpisz przy literach odpowiednie nazwiska do KARTY ODPOWIEDZI. **Uwaga! W ramce jest więcej postaci, niektóre są błędne.**

*Mieczysław Ledóchowski * Ignacy Skorupka * Aleksander Kakowski * Stanisław Brzóska *
 * Piotr Ściegienny *

- A. Był nauczycielem ludowym, po przyjęciu święceń pracował w Kieleckim i na Lubelszczyźnie, zorganizował Związek Chłopski, był autorem „Złotej książeczki” rzekomego listu papieża wzywającego chłopów polskich do walki o niepodległość, aresztowany w 1844 r. skazany na śmierć, wyrok zamieniono na 25 lat pobytu na Syberii, w 1871 r. wrócił na ziemie polskie.
- B. Ksiądz więziony za patriotyczne kazania w latach 1861 – 62, podczas powstania styczniowego walczył na Podlasiu, prowadzony przez niego oddział został rozбит w kwietniu 1865 r. ,skazany i stracony w Sokołowie Podlaskim 24 maja 1865 r.
- C. Dyplomata, arcybiskup gnieźnieński i poznański, podczas Kulturkampfu, więziony za obronę praw Kościoła w zaborze pruskim w latach 1874 – 76, wypuszczony na skutek protestów opinii publicznej, otrzymał kapelusz kardynalski i już nigdy na ziemie polskie nie wrócił.
- D. Arcybiskup, ostatni prymas Królestwa Polskiego, członek Rady Regencyjnej w latach 1917 – 1918, od 1919 r. kardynał, przyczynił się do rozwoju prasy katolickiej

ZADANIE XVII (0 – 10 p.) Porównaj przekaz propagandowy zawarty w karykaturze z tekstem umieszczonym poniżej. Odpowiedz na pytania ze źródeł i wiedzy pozaźródłowej, a swoje odpowiedzi wpisz przy odpowiednich cyfrach w KARCIE ODPOWIEDZI.

1. W jaki sposób w karykaturze przedstawiona jest Polska podczas powstania listopadowego?
2. Kto stał na czele Spisku Podchorążych (imię i nazwisko)?
3. Kto został pierwszym dyktatorem powstania listopadowego (imię i nazwisko)?
4. O jakie „przejściowe sukcesy” chodziło Stefanowi Kieniewiczowi. Podaj nazwy trzech miejscowości, w których wojska powstańcze odniosły sukces i nazwisko dowódcy polskich wojsk, który dowodził żołnierzami RP?
5. Na podstawie definicji podaj pojęcie, które opisuje postawę większości dowódców w powstaniu listopadowym. „Człowiek współpracujący z przeciwnikiem, celowo działający na zwłokę, asekurant, etymologia tego słowa pochodzi od przydomka Fabiusza Maksimusa, który będąc świadom przewagi Kartaginy unikał starcia wojsk rzymskich z Hannibalem”
6. Czy opinia wyrażona przez autora karykatury znajduje potwierdzenie w tekście historyka. Uzasadnij wykorzystując zarówno karykaturę jak i tekst?

„Polska w okresie walk o niepodległość”

Fragment opracowania historycznego.

Powstanie listopadowe trwało przeszło 10 miesięcy i stawiało czoło największej potędze militarnej Europy. Naród Polski uzbroidł około 140 tys. ludzi, toczył walkę jak równy z równym i przejściowo odnosił sukcesy. O klęsce powstania w większej mierze niż nierówność sił i środków, przesądziło jego kierownictwo. Od początku do końca znajdowało się ono w ręku ludzi, którzy powstania nie chcieli, w jego powodzenie nie wierzyli i szukali tylko sposobu jego zakończenia. Powstanie zaczęli szlacheccy rewolucjoniści, zaczęli je w obronie zagrożonej konstytucji, w nadziei wywalczenia niepodległości. Podchorążowie i belwederczycy najściślej związani ze szlachtą, nie wyobrażali sobie jednakże sprawy narodowej bez szlacheckiego kierownictwa i sami oddali władzę w ręce przeciwników.

Cyt. za: S. Kieniewicz, *Historia Polski 1795 -1918*, Warszawa 1997, s. 113-114.

ZADANIE XVIII (0 – 8 p.) Polacy w I wojnie światowej. Zdecyduj, czy zapisane zdania są prawdziwe czy fałszywe. Swoje wskazanie wpisz przy odpowiednich cyfrach w KARCIE ODPOWIEDZI.

1. W VIII 1914 roku Józef Piłsudski zorganizował nieudaną próbę wywołania narodowego powstania o charakterze antyrosyjskim.
2. Roman Dmowski po wybuchu wojny opowiedział się po stronie państw centralnych.
3. Akt 5 listopada 1914 roku umiędzynarodowił sprawę polską podczas I wojny światowej.
4. W 1915 roku całe Królestwo Polskie znalazło się pod wpływem państw centralnych.
5. W sierpniu 1917 roku Józef Piłsudski zorganizował kryzys przysięgowy skierowany przeciwko Rosji.
6. Od 1917 roku działał w Paryżu Komitet Narodowy Polski.
7. „Błękitną armią” kierował generał Józef Haller.
8. W orędziu prezydenta W. Wilsona z 8 stycznia 1918 roku 15 punkt dotyczył państwa polskiego.